

Sarajevo, 09.12.2019. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
02.12.2019.- 06.12.2019.

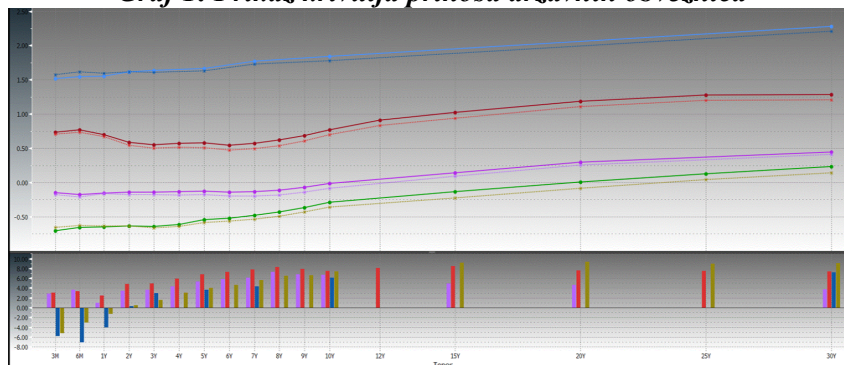
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	29.11.19		6.12.19		29.11.19		6.12.19		29.11.19		6.12.19		29.11.19		6.12.19	
2 godine	-0,63	-	-0,63	→	1,61	-	1,61	→	0,54	-	0,59	↗	-0,17	-	-0,14	↗
5 godina	-0,58	-	-0,54	↗	1,63	-	1,66	↗	0,51	-	0,58	↗	-0,17	-	-0,12	↗
10 godina	-0,36	-	-0,29	↗	1,78	-	1,84	↗	0,70	-	0,77	↗	-0,07	-	-0,01	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	29.11.19	-	6.12.19
3 mjeseca	-0,627	-	-0,685
6 mjeseci	-0,628	-	-0,659
1 godina	-0,619	-	-0,635

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 6.12.2019. godine (pune linije) i 29.11.2019. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone kraćeg roka dospelja nisu zabilježili bitnije promjene u odnosu na prethodni tjedan, dok su prinosi obveznica dužeg dospelja povećani, a rast je osobito bio izražen kod desetogodišnjih obveznica. Prinosi njemačkih obveznica dospelja 5 i 10 godina su povećani za 4 i 7,5 baznih bodova, respektivno. Istodobno, prinosi italijanskih obveznica su povećani između 4,5 i 12 baznih bodova. Na početku proteklog tjedna utjecaj na rast prinosa je imao objavljeni pozitivan podatak PMI indeksa prerađivačkog sektora u Kini, koji je u studenome prvi puta od travnja zabilježio razinu iznad graničnih 50 bodova (50,2 boda). Također, objavljeni PMI podaci za eurozonu su bili nešto bolji od preliminarinih podataka. Pored PMI indeksa, jedan od pozitivnih podataka objavljen za eurozonu je i taj da je GDP nastavio da bilježi skroman rast tijekom trećega tromjesečja, kao i da je u tom razdoblju nastavljen blagi rast zaposlenih. S druge strane, podaci o padu tvorničkih i industrijskih porudžbina u Njemačkoj, a koji su bili veći od očekivanja, ukazuju na i dalje pristune slabosti najvećeg europskog gospodarstva. Prema anketi Reutersa, eurozona je izbjegla recesiju, a ekonomisti koji su sudjelovali u istraživanju su prilično sigurni u to. Ipak, prognoze ekonomskog rasta, zajedno s prognozama inflacije, ostaju i dalje veoma skromne za dolazeće godine.

U prvom obraćanju Europskom parlamentu predsjednica ECB Lagarde je izjavila da će ECB pod njenim predsjedavanjem biti odlučna u obnavljanju cjenovne stabilnosti u eurozoni, ali je najavila i da će nadolazeća revizija strategije ove institucije biti otvorenog karaktera. Također, Lagarde je pozvala na novi miks politika, navodeći da treba povećati javne investicije kako bi se rasteretili monetarni stimulansi te osigurao napredak regije u svijetu neizvjesnosti. Prema nepotvrđenim izvorima, neslaganje s odlukama UV ECB je postalo više izraženo kada su u pitanju mišljenja ministara financija eurozone. Neki od njih, većinom iz sjeverne Europe, su izrazili nezadovoljstvo oko utjecaja monetarne politike na štednju i mirovinske sustave. Pored toga, PIMCO je posljednji u nizu većih kompanija, koji je upozorio na to da bi negativne kamatne stope u Europi i Japanu mogle imati više štete nego koristi.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red.br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	STUDENI	50,3	50,6
2.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	LISTOPAD	-1,8%	-1,2%
3.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	STUDENI	-	20,5
4.	GDP – EZ (tromjesečno) final.	III tromjesečje	0,2%	0,2%
5.	Zaposlenost – EZ (tromjesečno) final.	III tromjesečje	0,1%	0,2%
6.	Maloprodaja – EZ (G/G)	LISTOPAD	2,2%	1,4%
7.	Maloprodaja – Italija (G/G)	LISTOPAD	1,1%	1,0%
8.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	LISTOPAD	-4,7%	-5,5%
9.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	LISTOPAD	-3,6%	-5,3%
10.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	LISTOPAD	0,0%	-1,3%
11.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	LISTOPAD	-5,0	-4,73
12.	Stopa inflacije – Nizozemska	STUDENI	3,0%	2,6%

SAD

Na početku prošlog tjedna predsjednik Trump je ponovo uspostavio tarife na uvoz čelika i aluminija iz Argentine i Brazila. Pored toga, administracija predsjednika Trumpa je najavila prijedlog uvođenja tarifa na uvoz proizvoda iz Francuske u vrijednosti 2,4 milijarde USD kao odgovor na oprezivanje digitalnih usluga u Francuskoj, a što je prema njihovom mišljenju diskriminirajuće za američke kompanije. Nakon ovoga ministri Francuske su najavili spremnost Francuske i EU da uzvrate na posljednje prijetnje vezano za pitanje dodatnih tarifa. Predsjednica Europske komisije Von der Leyen je izjavila da bi EU više preferirala da razgovara sa SAD o prijetnjama povećanjem tarifa na francuske luksuzne proizvode, ali i da je spremna da poduzme akcije ukoliko to ne bude uspješno. Nakon toga, predsjednik Trump je izjavio da bi trgovinski sporazum s Kinom „mogao da sačeka još jednu godinu“, te da će uskoro saznati da li će doći do dogovora. Istodobno, Kina je najavila da bi uskoro mogla objaviti listu „nepoželjnih američkih kompanija“ kao odgovor na ono što vidi da je miješanje u unutarnje poslove zemlje. Navedeno je utjecalo na pad povjerenja na tržištu te je još jednom dovelo do upitnosti skorijeg potpisivanja prve faze trgovinskog sporazuma između dvije zemlje. Ipak, već narednog dana na tržištu su se pojavile nepotvrđene informacije da se SAD i Kina približavaju dogovoru o iznosu tarifa koje treba da se povuku u prvoj fazi ovog dogovora, te da prethodne izjave Trumpa ne treba da budu shvaćene na način da su pregovori obustavljeni. Tako se očekuje da američki pregovarači očekuju da bi prva faza dogovora mogla biti okončana prije 15. prosinca, odnosno prije datuma dodatnog rasta tarifa na kineske proizvode, što je još jednom utjecalo na povećani optimizam na tržištu.

Tijekom prošlog tjedna je objavljeno nekoliko pozitivnih podataka s tržišta rada SAD. Najveći utjecaj na tržišna kretanja imali su podaci o padu stope nezaposlenosti na najnižu razinu u posljednjih 50 godina, zajedno sa znatno boljim podacima zaposlenih po pojedinačnim sektorima, koji su, također, bili bolji u odnosu na očekivanja.

Promjena broja zaposlenih po sektorima u SAD-u

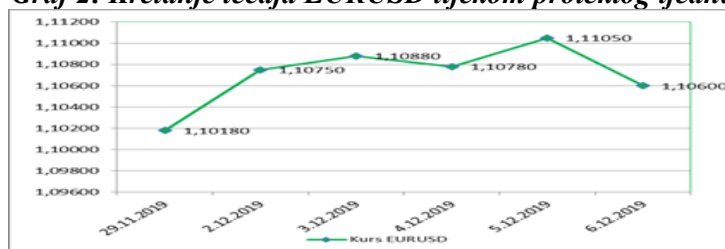
Red.br.	Sektor – promjena broja zaposlenih po sektorima	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Nefarmerski sektor	STUDENI	180.000	266.000
2.	Privatni sektor	STUDENI	178.000	254.000
3.	Prerađivački sektor	STUDENI	40.000	54.000
				-43.000

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red.br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodn o razdoblje
1.	ISM indeks prerađivačkog sektora	STUDENI	49,2	48,3
2.	ISM indeks uslužnog sektora	STUDENI	54,5	53,9
3.	PMI kompozitni indeks (final.)	STUDENI	-	52,0
4.	Potrošnja građevinskog sektora	LISTOPAD	0,4%	-0,8%
5.	Tvorničke porudžbine	LISTOPAD	0,3%	0,3%
6.	Trgovinska bilanca (u milijardama USD)	OKT	-48,5	-47,2
7.	Stopa nezaposlenosti	STUDENI	3,6%	3,5%
8.	Broj incijalnih zahtjeva nezaposlenih (u '000)	30. STUDENOGA	215	203
9.	Broj kontinuiranih zahtjeva nezaposlenih (u '000)	23. STUDENOGA	1.660	1.693
10.	Prosječne zarade po satu (G/G)	STUDENI	3,0%	3,1%
11.	Indeks raspoloženja potrošača Univerz. Mičigen (prelim.)	PROSINAC	97,0	99,2
				96,8

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1018 na razinu od 1,1060.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Konfederacija britanske industrije je prognozirala stopu gospodarskoga rasta od 1,2% za 2020. i 1,8% u 2021. godini pod uvjetom da Britanija 31. siječnja napusti EU uz postignut sporazum o tranziciji Brexita i potom postignut sporazum o očuvanju bescarinske trgovine.

Tržište Velike Britanije je bilo pod utjecajem anketa koje se odnose na moguće pobjednike na izborima koji se održava ovog tjedna. Posljednje ankete ukazuju na to da je povećana vjerojatnoća pobjede partije premijera Johnsona (Konzervativna partija) te bi, u slučaju većine osvojenih mjesta u Parlamentu, vjerojatno moglo doći do ratifikacije sporazuma o izlasku Velike Britanije iz EU s odgovarajućim dogovorom. To bi zaštitilo zemlju od mogućih loših scenarija Brexita. Posljednje istraživanje Reutersa je pokazalo da ekonomisti očekuju da će Britanija napustiti EU sa slobodnim trgovinskim sporazumom, čime je vjerojatnoća mogućnosti Brexita bez sporazuma najniža otkako su počele provoditi mjesečne ankete prije više od dvije godine. Navedeno je utjecalo na priličnu aprecijaciju GBP u odnosu na ostale vodeće svjetske valute. Premijer Johnson je objavio planove za prvih 100 dana nove vlade, ukoliko konzervativci pobijede na općim izborima. Johnson je najavio da će prva tri mjeseca biti prije svega fokusiran na donošenje sporazuma o povlačenju kako bi se osigurao izlazak Britanije iz EU do 31. siječnja. Ipak, otkrio je i sedam drugih prioriteta, uključujući: proračun u veljači koji će povećati prag nacionalnog osiguranja, generalnu reviziju odbrane, sigurnosti i vanjske politike i uvođenje zakona kojim se zaustavlja automatsko puštanje teških nasilnika i seksualnih prestupnika nakon pola odslužene kazne. Johnson je insistirao na tome da će svi planovi biti ostvareni do 22. ožujka.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	STUDENI	48,3	48,9	49,6
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	STUDENI	48,6	49,3	50,0
3.	PMI kompozitni indeks (final.)	STUDENI	48,5	49,3	50,0
4.	PMI indeks građevinskog sektora	STUDENI	44,5	45,3	44,2
5.	Maloprodaja (G/G)	STUDENI	-0,4%	-4,9%	0,1%
6.	Broj novoregistrovanih automobila (G/G)	STUDENI	-	-1,3%	-6,7%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,85193 na razinu od 0,84171, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2925 na razinu od 1,3140. GBP je u odnosu na USD u četvrtak dostigla najveću razinu u posljednjih sedam mjeseci, dok je u odnosu na EUR do kraja tjedna nastavila da aprecira, te dostigla najveću razinu u posljednjih 2,5 godine.

JAPAN

Tržišna očekivanja nastavka monetarnih olakšica naglo su smanjena nakon što je BoJ na listopadskom sastanku ograničila izmjene svoje politike na marginalno jačanje smjernica (FG), a uvjeti na financijskom tržištu su ostali prilagodljivi. Povećanje nagiba japanske krive prinosa zajedno s ostalim tržištima obveznica dodatno je smanjilo očekivanja smanjenja referentne kamatne stope BoJ. Ministar financija Japana Aso je izjavio da ne vjeruje da je politika negativnih kamatnih stopa BoJ uzrokovala odluke velikih banaka da razmotre uvođenje dodatnih naknada na neke bankarske usluge.

Japanska Vlada je odobrila fiskalni paket vrijedan 121,5 milijardu USD kako bi potakla prigušeni rast treće po veličini svjetske ekonomije. Očekuje se da će paket od 13,2 bilijuna JPY (121,50 milijardi USD) povećati GDP za 1,4% u fiskalnoj 2021. godini, u vrijeme kada Japan, poput drugih velikih ekonomija, želi oživjeti rast kroz fiskalnu potrošnju jer središnjim bankama ponestaje opcija iz oblasti monetarne politike. Američki trgovinski predstavnik Robert Lighthizer je izjavio da očekuje da će predsjednik Trump već narednog tjedna potpisati američko-japanski trgovinski sporazum o provođenju proklamacije.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Kapitalna potrošnja (G/G)	III tromjesečje	5,0%	7,1%	1,9%
2.	Prodaja automobila (G/G)	STUDENI	-	-14,6%	-26,4%
3.	PMI kompozitni indeks (final.)	STUDENI	-	49,8	49,1
4.	Monetarna baza (G/G)	STUDENI	-	3,3%	3,1%
5.	Vodeći indeks (prelim.)	LISTOPAD	91,9	91,8	91,9
6.	Koicidirajući indeks (prelim.)	LISTOPAD	97,3	94,8	101,1
7.	Potrošnja stanovništva (G/G)	LISTOPAD	-3,2%	-5,1%	9,5%

JPY je tijekom proteklog tjedna blago aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 120,61 na razinu od 120,18. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine od 109,49 na razinu od 108,58.

NAFTA I ZLATO

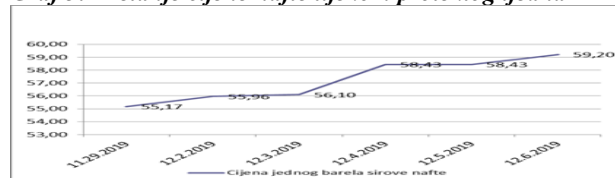
Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 55,17 USD (50,07 EUR). Cijena nafte je početkom tjedna bilježila blagi rast, nakon što je u petak 29. studenoga zabilježen dnevni pad od preko 5%.

Krajem prošlog tjedna održan je sastanak OPEC-a. Ministarstvo za naftu Iraka je još početkom tjedna nagovijestilo mogućnost dogovora o nastavku smanjene proizvodnje, a koja bi mogla biti i veća u odnosu na važeći dogovor. Cijena nafte je bilježila trend rasta do kraja tjedna, a najveći dnevni rast od preko 4% zabilježen je u srijedu pod utjecajem špekulacija o napretku trgovinskih pregovora između SAD i Kine, osobito jer je ta vijest objavljena uoči sastanka OPEC-a. U petak je priopćeno da su se članice OPEC+ dogovorile da smanje proizvodnju nafte u prvom tromjesečju sljedeće godine za 500.000 barela, na ukupno 1,7 milijuna barela na dnevnoj razini. Saudijska Arabija je iznenadila tržište nakon što se obvezala da će izvršiti dodatna smanjenja proizvodnje nafte u odnosu na ono što je dogovoreno između OPEC+ članica. Pored ove vijesti, utjecaj na dalji rast cijene nafte u petak je imalo i objavljivanje veoma pozitivnih podataka s američkog tržišta.

Protekli tjedan obilježila je i inicijalna javna emisija saudijske naftne kompanije Saudi Aramco, gdje je zabilježen odnos ponude i potražnje od 4,65. Vrijednost dionica je određena na 32 saudijska rijala (8,53 USD), čime je vrijednost ove kompanije određena na 1,7 bilijuna USD, te je tako postala najveća inicijalna emisija u svijetu. Saudi Aramco je ovom emisijom prikupio 25,6 milijardi USD, dok je iznos ukupne potražnje iznosio čak 119 milijardi USD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena nafte je iznosila USD 59,20 (EUR 53,53), što je najveća razina zabilježena od 17. rujna, a što na tjednoj razini predstavlja rast od 7,30%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.463,97 USD (1.328,71 EUR). Kretanje cijene zlata je bilo volatilno tijekom prošlog tjedna. Nešto izraženiji rast cijene od oko 1% zabilježen je u utorak pod utjecajem povećane potražnje za sigurnijim investicijama zbog pada optimizma na tržištu. Na ovakvo raspoloženje tržišta najveći utjecaj imala je izjava predsjednika Trumpa da bi trgovinski sporazum s Kinom „mogao da sačeka još jednu godinu“. Ipak, već narednog dana pojavila se vijest da se dvije strane približavaju dogovoru o iznosu tarifa koje treba da se povuku u prvoj fazi ovog dogovora te da prethodne izjave Trumpa ne treba da budu shvaćene na način da su pregovori obustavljeni, a što je utjecalo na pad cijene zlata. Međutim, cijena ovog plemenitog metala je u četvrtak povećana, za skoro isti iznos za koliko je smanjenja dan ranije, upravo zbog različitih komentara u kratkom roku vezano za napredak trgovinskih pregovora između SAD i Kine. Izraženija promjena cijene zlata, ovog puta u suprotnom smjeru, zabilježena je u petak, kada je cijena smanjena za skoro 1,30% na dnevnoj razini. Utjecaj na pad cijene zlata imalo je objavljivanje veoma pozitivnih podataka s američkog tržišta rada, gdje je stopa nezaposlenosti zabilježila najnižu razinu u posljednjih 50 godina, ukazujući na otpornost gospodarstva SAD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.460,17 USD (1.320,23 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

